

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Praha 4.6.2012
čj. SRS 023193/2012

Oblastní odbor SRS

Ztracená 1099/10

161 00 Praha 6

Zpráva č. 10 oblastního odboru PRAHA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 28.5.–3.6.2012

1. Počasí

Ve sledovaném období v oblasti převládalo polojasné až oblačné počasí s občasnými přeháňkami, doprovázenými větrem. Jeden den byl prakticky jako druhý. Noční teploty se pohybovaly mezi 9 °C až 12 °C, denní teploty mezi 20 °C až 24 °C. Začátek června přinesl tolik očekávané deště. Pršelo v rámci celé oblasti. Za noc spadlo od 10 mm do 25 mm srážek. Deště přinesly mírné ochlazení. Noční teploty se o víkendu pohybovaly mezi 8 °C až 12 °C, denní mezi 12 °C až 23 °C. Přeháňky o víkendu byly lokálního charakteru a dosahovaly různé intenzity. Celkově spadlo od 10 mm do 50 mm srážek. Vál čerstvý západní vítr.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

S největším problémem, kterým bylo dlouhodobé sucho a kterým byly zasaženy prakticky všechny porosty, se příroda částečně vypořádala vydatnějšími dešti na počátku června. V období sucha rostliny málo přirůstaly, ale rychle se vyvíjely. Slabší rostliny zasychaly. Zemědělci prováděli ve sledovaném období fungicidní ochranu v obilninách, herbicidní v cukrovce, hrachu a kukuřici. Mák je ošetřován proti chorobám i škůdcům. Začala první seč pčnin.

OBILNINY

Dlouhodobý nedostatek srážek se všeobecně projevoval odumíráním spodních listů rostlin a lokálně i celých odnoží. Některé porosty obilnin jsou již nevratně poškozeny. V současnosti se v oblasti dokončuje ochrana proti listovým a klasovým chorobám.

PŠENICE OZIMÁ (RF 37-65 BBCH)

(objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý - střed květu: 50 % prašníků zralých)

V porostech podezřelých z výskytu **virových zakrslostí** bylo odebráno 7 vzorků; v žádném vzorku nebyl laboratorně potvrzen výskyt virových zakrslostí.

Silný výskyt **padlí pšenice (Blumeria graminis f.sp. tritici)** pozorován na stéblech v okrese Mladá Boleslav (Veselice, 30.5.). Při pozorování v okrese Kladno, Praha-východ (Dřísy, 30.5.) a Příbram zjištěny velmi slabé výskyty.

Střední výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (Phaeosphaeria nodorum)** pozorován v okrese Příbram (Kosova Hora, 29.5.).

Slabé výskyty tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) pozorovány plošně ve slabých výskytech v okrese Kladno.

První slabý výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) pozorován v okrese Praha-východ (Dřísy, 30.5.). Slabé výskyty pozorovány v okrese Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, 29.5.) a Rakovník (Mutějovice, 31.5.).

První kolonie kyjaty osenní (*Sitobion avenae*) pozorovány v okrese Příbram (Tisová u Bohutína, 29.5.).

První kolonie na listech kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*) pozorovány v okrese Příbram (Tisová u Bohutína, 29.5.). V okrese Kladno (Zlonice, 29.5.), Praha-východ (Dřísy, 30.5.) a Rakovník (Kolešovice, 30.5., Mutějovice, 31.5.) pozorovány opakované slabé výskyty.

První slabý výskyt mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*) zjištěn v okrese Praha-východ (Dřísy, 30.5.). Výskyty kolonií pozorovány v klasech v okrese Kladno (Zlonice, 29.5.).

První slabé výskyty plodomorky plevové (*Sitodiplosis mosellana*) a plodomorky pšeničné (*Contarinia tritici*) zjištěny v okrese Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, 29.5., Církvice u Kutné Hory, 30.5.).

Narůstající výskyty housenek obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) v klasech byl pozorován v okrese Kladno (Zlonice, 29.5.) a Rakovník (Mutějovice, 31.5.). První slabý výskyt pozorován v okrese Kolín (Velim, 29.5.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 61–73 BBCH)

(počátek květu: prvé prašníky viditelné - časná mléčná zralost)

První slabé výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) pozorovány v okrese Kladno (Smečno, 30.5.). V okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5.) pozorována ve slabých výskytech na spodních patrech rostlin.

Střední výskyt sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorován v okrese Mělník (Byšice, 30.5.) na praporcových listech. Slabé výskyty zjištěny na praporcových listech v okrese Kladno (Kačice, 30.5.).

První ojedinělý výskyt prašné snětivosti ječmene (*Ustilago tritici f.sp. hordei*) pozorován v okrese Příbram (Pročevily, 29.5.).

V okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5.) nalezeny na listech kolonie kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*).

JEČMEN JARNÍ (RF 37–55 BBCH)

(objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý - střed metání: báze ještě v pochvě)

Slabé výskyty padlí ječmene (*Blumeria graminis f.sp. hordei*) pozorovány v okrese Příbram (Bubovice u Březnice, 29.5.) a Rakovník (Kolešovice, 30.5.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabé výskyty sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorovány všeobecně v okrese Kladno. V okrese Mělník (Čečelice, 30.5.) zjištěn velmi slabý výskyt.

Pozorování sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetřují se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Kyjatka osenní (*Sitobion avenae*) pozorována v prvním slabém výskytu v okrese Kolín (Vítězov, 29.5.).

První slabé výskyty **kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*)** pozorovány v okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5.).

Zjištěno všeobecné zvyšování poškození rostlin larvami **kohoutků (*Oulema spp.*)** plošně v celé oblasti. Jedná se však stále o slabé výskyty. Střední výskyt larev pozorován pouze v okrese Příbram (Kosova Hora, 30.5.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51-63)

(první květní pupeny viditelné mimo listy – 30 % květů otevřeno)

Na spodních listech, bázích rostlin a kořenech nalezeny první příznaky **kořenové hniloby a usychání hrachu (*Thanatephorus cucumeris*)** v okrese Kladno (Žižice, 29.5.).

Střední výskyty **hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** pozorovány v okrese Benešov (Pyšely, 29.5.) a Rakovník (Kolešovice, 30.5.). První výskyt zaznamenan v okrese Příbram (Láz u Bohutína, 29.5.).

V okrese Kladno (Pchery, Žižice, 29.5.), Nymburk (Odřepsy, 31.5.), Rakovník (Kolešovice, 30.5.) pozorovány slabé výskyty **kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** tvořící kolonie v porostech. Střední výskyt pozorován v okrese Příbram (Láz u Bohutína, 31.5.) na okraji pozemku.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10 místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

První výskyt **trásněnky hrachové (*Kakothrips pisivorus*)** v květech zaznamenan v okrese Kladno (Pchery, Žižice, 29.5.).

V okrese Benešov (Pyšely, 30.5.) byl ve feromonovém lapáku zjištěn první slabý výskyt **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)**.

Monitoring letu imag se provádí pomocí feromonových lapáků, 2x týdně se zaznamenává počet odchycených samců.

Insekticidní zásah je třeba zvážit, pokud je zaznamenáno více jak 6 samců ve dvou feromonových lapácích za den. Chemické ošetření cíleno proti líhnoucím se housenkám, ošetřuje se tedy 7-10 dnů po kritickém přírůstku náletu.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69–79)

(konec květu - téměř veškeré šesule dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

První slabý výskyt **verticiliového vadnutí řepky (*Verticillium spp.*)** pozorován v okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5.) na spodních listech rostlin. V okrese Kladno byl pozorován všeobecný výskyt choroby.

První příznaky napadení **černí řepkovou (*Alternaria brassicae*)** pozorovány v okrese Kladno (Bratronice, 30.5.).

Slabé výskyty larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** sledovány v okrese Beroun (Černín, Hýskov, 30.5.) a Příbram (Příbram, Březnice, 29.5.).

V okrese Kladno (Bratronice, 30.5.) pozorovány velké plošné miny způsobené **vrtalkou zelnou (*Phytomyza rufipes*)**.

Slabé výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** pozorovány v okrese Příbram (Volenice u Březnice, 29.5.).

MÁK SETÝ (RF 35-45)

(fáze růžice - fáze mladého poupěte)

Silné výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** pozorovány v porostech v okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5.).

Slabý výskyt **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** zjištěn v okrese Benešov (Čelivo, 30.5.) a Beroun (Neumětely, 31.5.).

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 15-41)

(vývin prvních listů - první rostliny v sousedních řádcích se dotýkají)

První výskyty brouků **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** pozorovány v okrese Benešov (Vrchotovy Janovice, 30.5.), Kutná Hora (Bernardov, Lišice u Sukovic, Svatá Kateřina, 28.5.) a Příbram (Kosova Hora, 28.5.). První slabé výskyty ohnisek larev (L1-L2) zjištěny v okrese Kutná Hora (Bernardov, Lišice u Sukovic, Rohovec, 3.6.), Mělník (Čečelice, 30.5.) a také u zahrádkářů v okrese Nymburk (Poděbrady, 28.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha pak 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

KUKUŘICE (RF 16-19)

(6. list vyvinutý - 9 a více listů vyvinuto)

Sledované porosty jsou bez chorob a škůdců. Nedostatek srážek lokálně způsobil zablokování přísunu živin u kukuřice, což se ještě před deště začalo projevovat antokyanovým zbarvením rostlin.

ŘEPA CUKROVKA (RF 19-31)

(9 a více listů viditelných - počátek zapojování, listy pokrývají 10 % povrchu půdy)

V okrese Kutná Hora (Miskovice, 29.5., Jakub, 30.5.) pozorováno líhnutí larev **květilky řepné (*Pegomya hyoscyami*)**.

V okrese Kladno (Zlonice, 2.6.) pozorovány slabé výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** v porostech.

CHMEL

CHMEL (RF 31-35)

(rostliny dosáhly 10 % výšky drátu - rostliny dosáhly 50 % výšky drátu)

Slabý výskyt **plísně chmelové (*Pseudoperonospora humuli*)** byl opakovaně zjištěn v okrese Rakovník (Kolešovice, 30.5., Mutějovice, 31.5.).

V okrese Kladno (Šlapanice, Zlonice, 29.5.) zjištěny rozsáhlé kolonie **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** na listech. Silné výskyty pozorovány v okrese Rakovník (Rakovník, 31.5.). Ostatní pozorování (Kolešovice, 30.5., Mutějovice, 31.5.) dosahovalo pouze slabých hodnot.

Při přemnožení působí zasychání listů chmele a chmelových šištic. Zasychání a odumírání vzrostného vrcholu a výhonů. Důsledkem je snižování asimilační plochy a znehodnocení chmelových šištic. Oslabování rostlin. Výnosové ztráty 1-10 %. Přenos viróz.

Je vhodná průběžná chemická ochrana, vždy na začátku tvorby kolonií larev mšic na rostlinách chmele (na spodní straně mladých, často nerozvitých listů, zejména na návětrné straně rostlin).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 73-74)

(druhý opad plodů; červenový - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; velikost vlašského ořechu)

První slabý výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** pozorován v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrušky, 31.5.). První silný výskyt pozorován v okrese Kutná Hora (Rozkoš u Onomyšle, 3.6.).

V okrese Kutná Hora (Rozkoš u Onomyšle, 3.6.) pozorován v zahradě první slabý výskyt **šedé skvrnitosti listů hrušně (*Mycosphaerella pyri*)**.

JABLOŇ (RF 71-74)

(velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; velikost vlašského ořechu)

První výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** zjištěn v okrese Příbram (Vysoká Pec u Příbramě, 1.6.). V okrese Kladno zjištěny slabé výskyty na zanedbaných stromech.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

V okrese Kolín (Tismice, 29.5.) sledován první výskyt **bejlomorky jabloňové (*Dasyneura mali*)**.

V okrese Kolín (Tismice, 29.5., 1.6.), Mladá Boleslav (Březinka, 31.5.) a Nymburk (Polabec, 28.5.) zjištěny silné výskyty **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)**. V okrese Nymburk (Polabec, 31.5.) a Příbram (Vysoká Pec u Příbramě, 30.5.) pozorován střední výskyt. Ostatní výskyty dosahovaly slabých hodnot. Vše odpozorováno ve feromonových lapácích.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Proti obaleči jablečnému se ošetřuje při dosažení prahu škodlivosti po odkvětu, tj. při výskytu 2 vajíček/100 plodů s přilehlými listy, případně 10 motýlů /lapák/3-4 dny.

Silný výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** pozorován v okrese Kolín (Tismice, 1.6.). Střední výskyty zjištěny ve feromonovém lapáku v okrese Kladno (Slaný, 29.5.), Mladá Boleslav (Březinka, 31.5.) a Nymburk (Polabec, 28.5.). Ostatní výskyty dosahovaly slabých hodnot.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9. Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7-12 dní po vrcholu letové vlny.

V oblasti pozorovány pouze slabé výskyty **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče zimolezového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9. Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů/lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

První výskyt **podkopníčka spirálového (*Leucoptera scitella*)** pozorován v okrese Mladá Boleslav (Březinka, 31.5.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 73-74)

(druhý opad plodů; červenový - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

První výskyt **makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*)** zjištěn ve feromonovém lapáku v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 31.5.).

MERUŇKA (RF 73-74)

(druhý opad plodů; červenový - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

Střední výskyt obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*) zjištěn v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 29.5.).

SLIVŮŇ (RF 71-74)

(velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

Vlnovník trnkový (*Eriophyes similis*) zjištěn ve slabém výskytu na listech slivoně v okrese Kutná Hora (Dobrovítov, 31.5.).

V okrese Kolín (Velim, 29.5.) a Nymburk (Polabec, 28.5.) zjištěn silný výskyt imág obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapácích. Ostatní výskyty v oblasti byly slabé.

Sledování letu imág do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Drobné ovoce

ANGREŠT

Silné výskyty hnědého padlí angreštu (*Sphaerotheca mors-uvae*) na bobulích byl pozorován všeobecně v okrese Kutná Hora na neošetřovaných rostlinách.

JAHODNÍK (RF 85)

(první plody získávají odrůdově specifické zbarvení)

První výskyt padlí jahodníku (*Podosphaera aphanis*) na listech pozorován v okrese Kolín (Kouřim, 21.5.). Dne 29.5. pozorován první výskyt na plodech.

RÉVA VINNÁ (RF 55-60)

(květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloučeny - první květní čepičky se oddělují z květního lůžka)

Ve feromonových lapácích na vinicích v okresech Mělník (Mělník) a Beroun (Karlštejn) nebyly ve sledovaném období zjištěny výskyty obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*). Slabé výskyty zjištěny v okrese Kutná Hora (Kutná Hora, 28.5.).

Obaleč mramorovaný (*Lobesia botrana*) zjištěn ve slabém výskytu v okrese Kutná Hora (Kutná Hora, Svatý Mikuláš, 28.5.) a Mělník (Mělník, 1.6.).

Sledování letu imág do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetřuje se za 7-8 dní po vyvrcholení letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen zcela výjimečně při malé násadě květenství (poškození mrazem, špatná diferenciace) a mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonových lapácích. Ošetření proti 2. generaci je účelné zpravidla tehdy, když se při začátku hromadného letu zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců obalečika jednopásného nebo obaleče mramorovaného v průměru na jeden lapák. Trvá-li let motýlů delší dobu (za chladného, deštivého a větrného počasí), je možno ošetření proti 2. generaci zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

LESNÍ DŘEVINY

DUB (RF 69-71)

První výskyty padlí dubu (*Microsphaera alphitoides*) zjištěny v okrese Mladá Boleslav (Březinka, 31.5.).

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan